

SORAINEN

Seminar: Juhtide kasvav vastutus ESG valdkonnas

Fotografiska | 19.09

SORAINEN

Vastutustundlik äri – mainekujunduse tööriist või risk?

Kristiina Esop

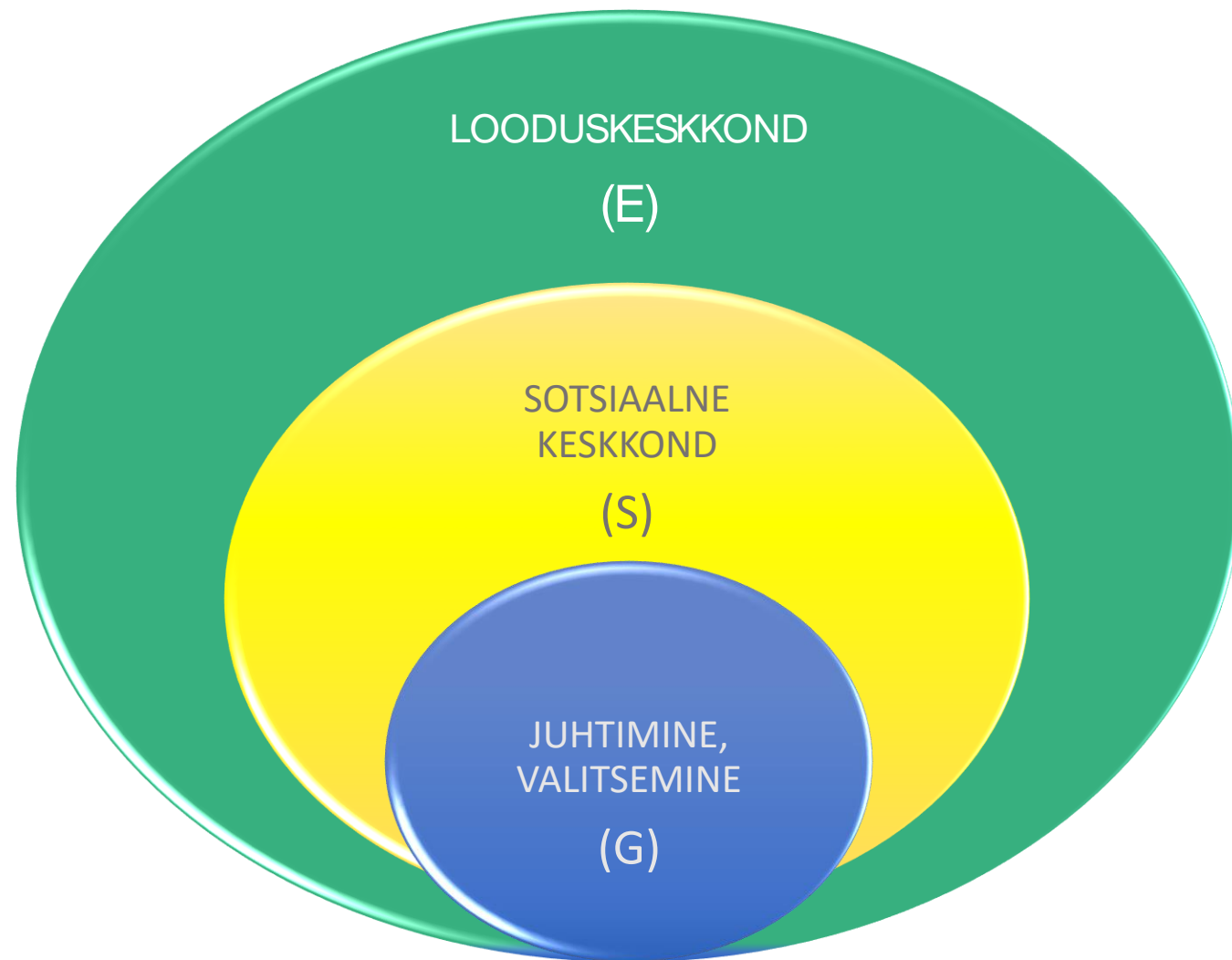
Sunly ESG juht

Jätkusuutlikkus ja vastutustundlik äri – mainekujunduse tööriist või risk?

Kristiina Esop, Sunly ESG juht

ESG

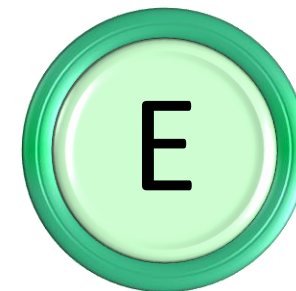
Jätkusuutlikkus on ressursside
haldamine praeguste vajaduste
rahuldamiseks ilma tulevasi
vajadusi ohtu seadmata, arvestades
sotsiaalsel ja majanduslikku arengut
ning keskkonnakaitset.

- Kliimamuutused
- Ökosüsteemide elurikkus ja loodusressursside kasutamine
- Jäätmed ja saaste
- Rohetehnoloogiad

- Töötajatega seonduv vastutus
- Toote või teenusega seotud vastutus
- Koostöö huvigruppidega
- Erinevad sotsiaalsed võimalused

- Ettevõtte juhtimine
- Ettevõtte kultuur

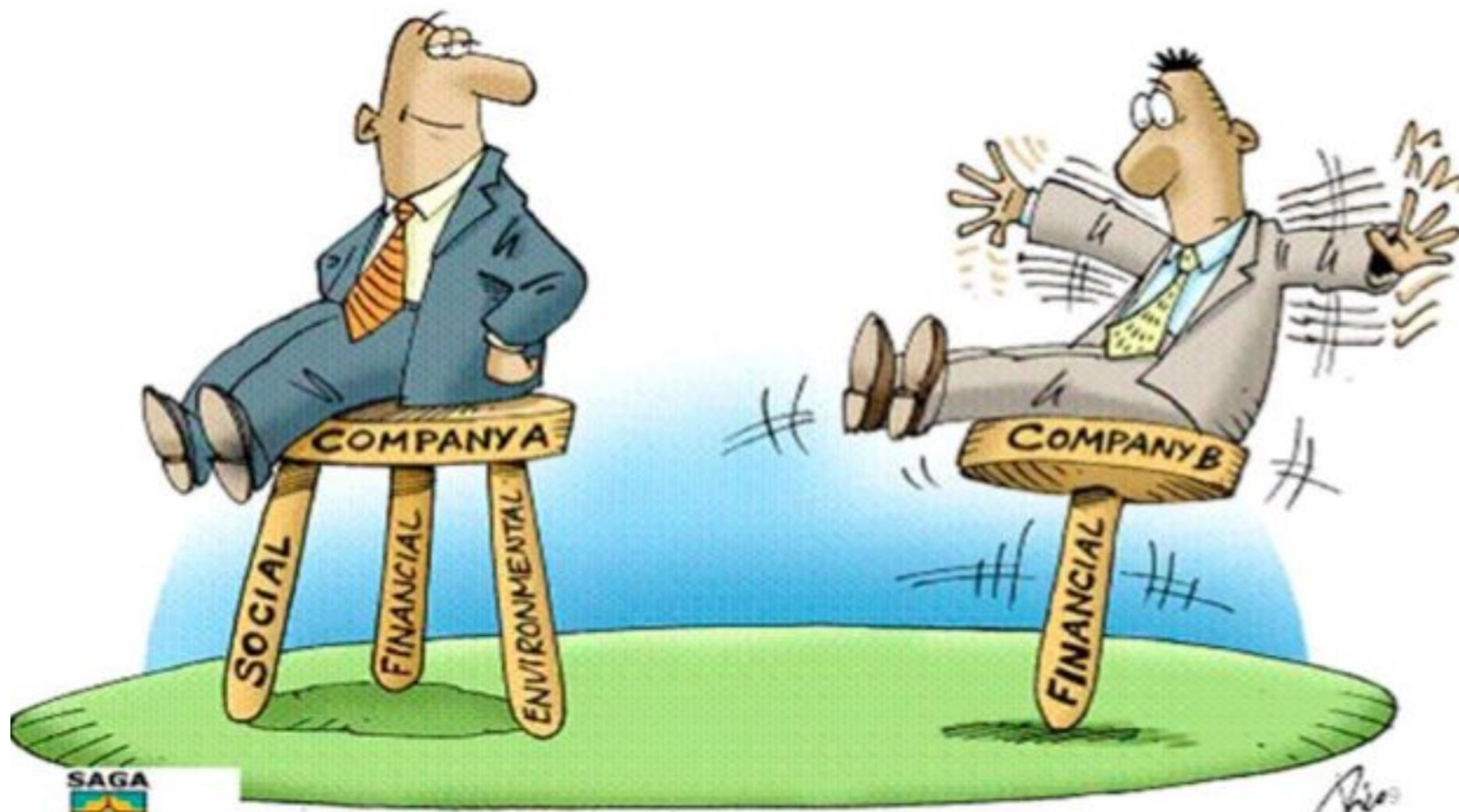

Mille kaudu mõjutatakse jätkusuutlikkust?

- Äritavade
- Õigusaktide
- Avaliku poliitika
- Teaduse ja uuringute

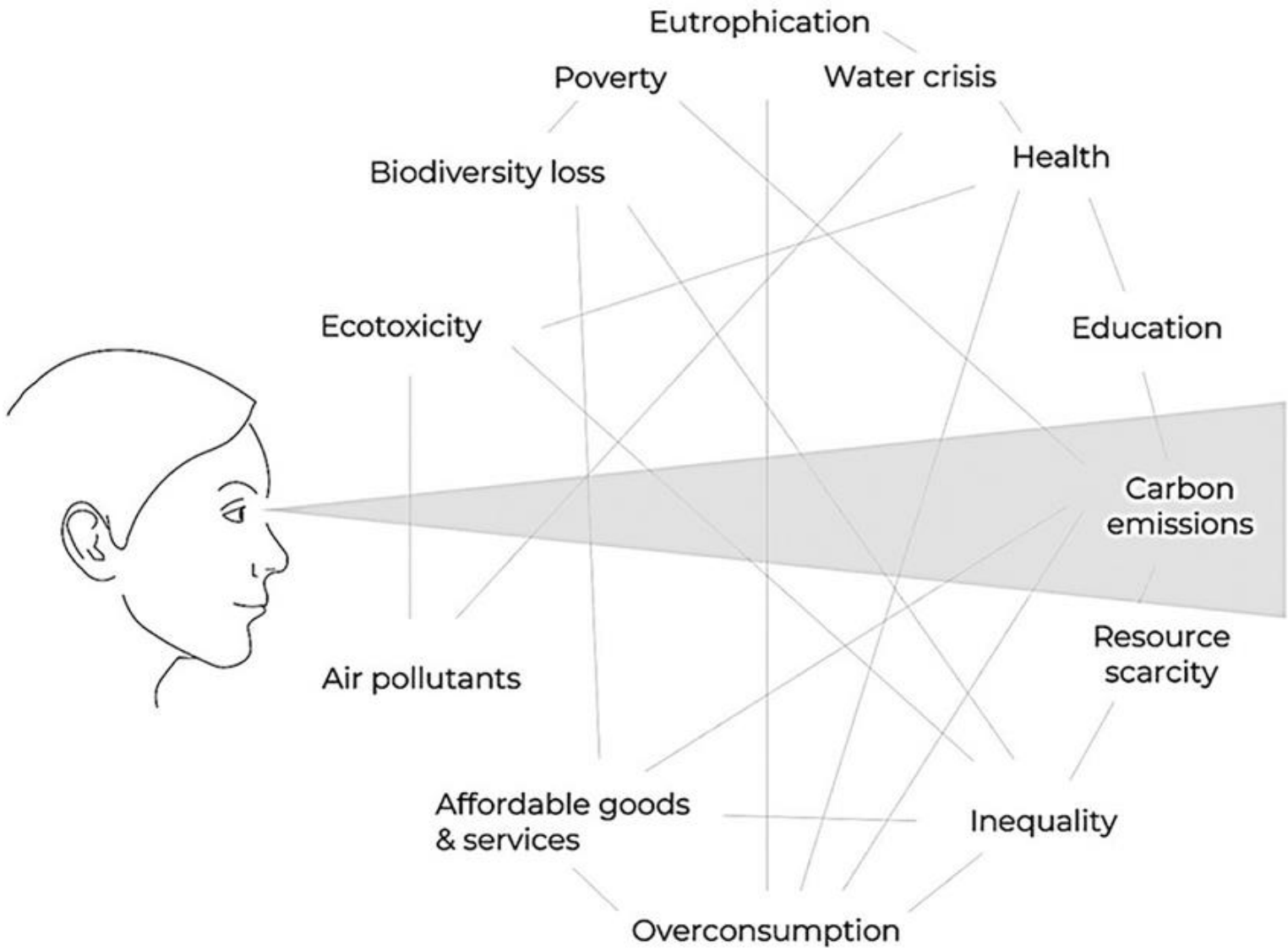

Rico

Carbon Tunnel Vision

(Konietzko, 2021)

Näide: ESG teemade olulisuse kaardistus

Riskianalüüs

ESG riskid ja võimalused

E

- Milline on meie ettevõtte jalajälg?
- Kui palju tekitame jäätmeid?
- Kuidas mahutume ringmajanduse tervikpilti?

S

- Kas töötajad on rahul ja töökeskkond on turvaline?
- Kes on meie olulisemad huvigrupid ja mida nad meilt ootavad?
- Kuidas on juhitud mitmekesisuse temaatika?

G

- Kas ESG vaade on kõige kõrgema juhtimistasandi laual?
- Kas meil on ettevõtte mõjudest olemas tervikpilt?
- Kuidas me oma mõjusid juhime ja riske maandame?
- Kui läbipaistvalt me infot avalikustame?
- Milline on meie juhtimiskultuur?

Find us:

Sunly's social sites

www.sunly.ee

LinkedIn

Facebook

Twitter

Instagram

SORAINEN

ESG regulatsioonid ja jätkusuutlikkusega seonduv avalikustamine

Elina Mizerova

Soraineni ESG valdkonna advokaat

ESG regulatsioonid – vanad kalad ja uued tuuled

SORAINEN

Environmental

- **Climate change**
- **Biodiversity**
- **Energy consumption**
- **Water usage**
- **Air, water, soil etc. pollution**
- **Waste management**

Social

- **(In)equality**
- **Board diversity**
- **Health**
- **Inclusiveness**
- **Labour relations**
- **Workplace health and safety**
- **Community impacts**

Governance

- **Reporting**
- **Executive pay**
- **Board structure**
- **Internal controls, audit**
- **Tax avoidance**
- **Anti-Bribery and Anti-corruption, AML**
- **Stakeholder engagement**
- **Supply chain management**

Mis on juba täna Riigi Teatajast leitav?

- Kestlikkusaruandlus (raamatupidamise seadus § 24)

(3) Raamatupidamiskohustuslane, kelle majandusaasta aruandeid auditeeritakse või seadustest lähtuvalt tuleb auditeerida, kirjeldab tegevusaruandes lisaks käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatule: ○

1) raamatupidamiskohustulase tegevuskeskkonna üldist (makromajanduslikku) arengut ja selle mõju tema finantstulemusele; ○

2) raamatupidamiskohustulase äritegevuse hooajalisust või majandustegevuse tsüklilisust; ○

3) raamatupidamiskohustulase tegevusega kaasnevaid olulisi keskkonna- ja sotsiaalseid mõjusid; ○

4) finantsinstrumentide finantsriskide maandamise eesmärgi ja põhimõtteid ning majandusaastal ja aruande koostamise perioodil ilmnunud valuutakursside, intressimäärade ja börsikursside muutumisega seonduvaid riske;

[RT I, 30.12.2015, 4 - jõust. 01.01.2016] ○

5) peamisi finantssuhtarve majandusaasta ning sellele eelnenud majandusaasta kohta ning nende arvutamise meetodikat. ○

(6) Suurettevõtja, kes on [audiitortegevuse seaduse §-s 13](#) nimetatud avaliku huvi üksus ja kelle töötajate arv bilansipäeva seisuga on suurem kui 500, peab raamatupidamiskohustulase arengust, tulemustest, seisundist ja tegevuse mõjust ülevaate saamiseks esitama tegevusaruandes vajalikus ulatuses informatsiooni oma tegevusega kaasnevate keskkonna- ja sotsiaalsete mõjude ning inimressursi juhtimise, inimõiguste järgimise ja korrupsioonivastast võitlust käsitlevate küsimuste kohta, lisades asjakohasel juhul täiendavaid selgitusi või viidates raamatupidamise aastaaruandes kajastatud informatsioonile.

[RT I, 13.05.2021, 1 - jõust. 01.06.2021] ●

Mis on juba täna Riigi Teatajast leitav?

- Kestlikkusaruandlus (raamatupidamise seadus § 24²)

§ 24². Ühingujuhtimise aruanne ●

(1) Lisaks käesoleva seaduse §-s 24 sätestatud nõuete järgimisele lisab raamatupidamiskohustuslane, kelle poolt emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, tegevusaruandele eraldiseisva alajaotisena ühingujuhtimise aruande. ○

(2) Ühingujuhtimise aruanne peab olema koostatud viisil, mis võimaldab asjatundlikul ja huvitatud isikul saada raamatupidamiskohustulase tegevuse kohta asjakohast informatsiooni ühingus rakendatavate juhtimispõhimõtete kohta. ○

(3) Ühingujuhtimise aruanne peab sisaldama: ○

1) viidet **hea ühingujuhtimise tavale**, mida raamatupidamiskohustuslane rakendab; ○

1¹) ülevaadet selle kohta, kuidas raamatupidamiskohustuslane on **hea ühingujuhtimise tava** rakendanud;

[RT I, 30.12.2015, 4 - jõust. 01.01.2016] ●

2) põhjalikku ja argumenteeritud selgitust selle kohta, miks raamatupidamiskohustuslane ei järgi hea ühingujuhtimise tava; ○

3) juhtimis- ja järelevalveorganite ning nende komisjonide koosseisu ja töö korraldatuse kirjeldust; ○

4) käesoleva seaduse § 24¹ punktides 4, 5 ja 7–10 nimetatud andmeid; ○

5) sisekontrolli- ja riskijuhtimissüsteemide peamiste tunnusjoonte kirjeldust seoses raamatupidamise aastaaruande koostamise protsessiga.

[RT I 2009, 19, 116 - jõust. 06.04.2009] ○

(4) Suurettevõtja, kelle emiteeritud hääleõigust andvad väärtpaberid on võetud kauplemisele Eesti või muu lepinguriigi reguleeritud väärtpaberiturule, peab ühingujuhtimise aruandes kirjeldama äriühingu juhatuses ja kõrgemas juhtorganis ellu viidavat **mitmekesisuspoliitikat** ning selle rakendamise tulemusi aruandeaastal. Kui mitmekesisuspoliitikat aruandeaastal rakendatud ei ole, tuleb selle põhjuseid selgitada ühingujuhtimise aruandes.

[RT I, 30.12.2015, 4 - jõust. 01.01.2016] ●

Riigil ja riigi osalusega äriühingutel on ka ESG kohustused

§ 88. Riigi osalusega äriühingu juhtimise erisused

(1) Osaluse valitseja peab asutaja-, osaniku- või aktsionäriõiguste teostamisel hoolitsema, et riigi osalusega äriühingu põhikirjas on sätestatud järgmised nõuded:

10) punktis 1 nimetatud äriühingu kohustus rakendada äriühingu juhtimisel hea ühingujuhtimise tava ning jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtteid, samuti kirjeldada nende järgimist majandusaasta aruandes;

[RT I, 28.12.2021, 2 - jõust. 01.01.2022]

(1²) Käesoleva seaduse § 79 lõikes 3 ja § 88 lõike 1 punktis 10 nimetatud jätkusuutliku ja vastutustundliku tegevuse põhimõtete järgimise kohta annab äriühing või sihtasutus majandusaasta aruandes ülevaate tema hinnangul oma tegevuse olulistest majanduslikest, sotsiaalsetest ja keskkonnamõjudest ning võimalikest muudest olulistest mõjudest, mis võivad mõjutada asjaomaseid huvirühmasid.

[RT I, 28.12.2021, 2 - jõust. 01.01.2022]

E

- Roheväidete direktiiv (eelnõu)
- Kestlike toodete ökodisaini määrus (ESPR, eelnõu)
- Kaupade parandamise edendamise direktiiv (eelnõu)
- Jäätmete raamidirektiivi muudatused (tekstiili- ja toidujäätmed, eelnõu)
- Patareide ja akude määrus (EP poolt vastu võetud)

S

- Soolise tasakaalu parandamise direktiiv (EP poolt vastu võetud)
- Teavitaja kaitse direktiiv (EP poolt vastu võetud)
- Sunniviisilise töö tulemusena valminud toodete määrus (eelnõu)

G

- Kestlikkusaruandluse direktiiv (EP poolt vastu võetud) + standardid (CSRD + ESRS)
- Kestlikkusalase hoolsuskohustuse direktiiv (CS3D, eelnõu)

Roheväidete direktiiv (eelnõu)

Kestlike toodete ökodisaini määrus (eelnõu)

Kaupade parandamise edendamise direktiiv (eelnõu)

Soolise tasakaalu parandamise direktiiv

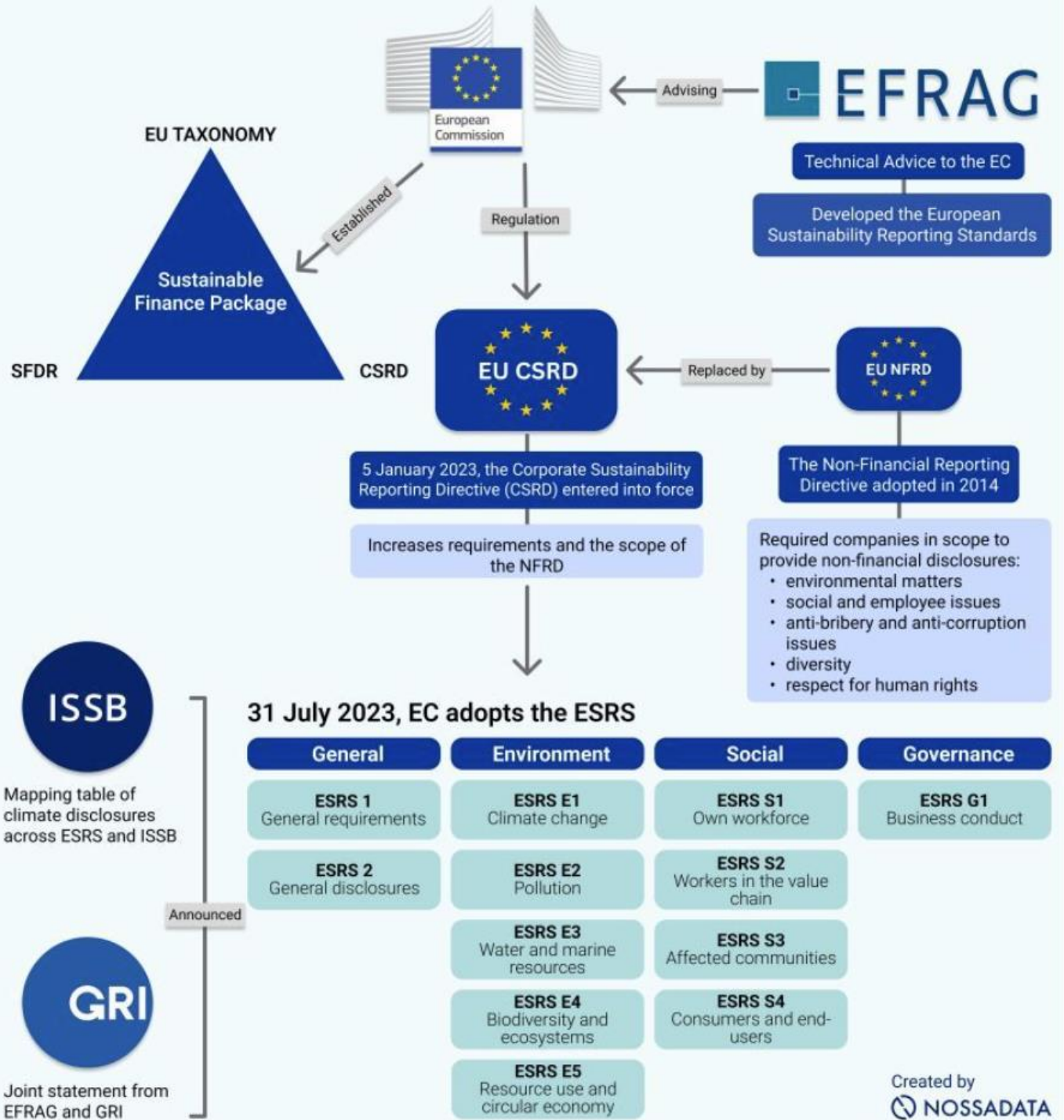
Kestlikkusalase
hoolsuskohustuse
direktiiv (eelnõu)

ja

Sunniviisilise töö
tulemusena valminud
toodete määrus
(eelnõu)

Kestlikkusaruandlus

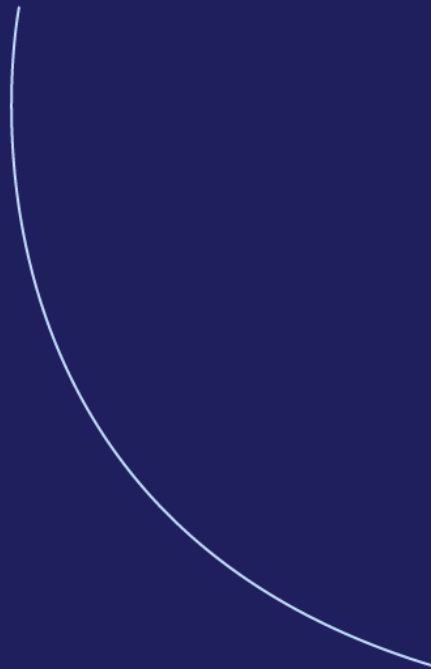

Isikuline
kohaldamisala
laiendatud

üksikasjalikumad
aruandluse
nõuded

auditikohustuslik

masinloetav
ja digitaalne
vorm

Võimalikud karistused

- Trahv, mis jätab ilma rikkumise kaudu saadud majanduslikust kasust (maksimumsuurus vähemalt 4% aastakäibest)
- Tulu konfiskeerimine

Juhtkonna liikme valiku otsuse tühistamine või kehtetuks tunnistamine

Kõrvalejätmine riigihankemenetlustest ja juurdepääsust rahastamisele

Contact us

Elina Mizerova

elina.mizerova@sorainen.com

M. +372 58 375 283

sorainen.com

SORAINEN

SORAINEN

Juhatusel liikmete vastutus ESG valdkonnas kohtupraktikas

Triin Toom

Soraineni vaidluste lahendamise ja
ennetamise valdkonna vandeadvokaat

SORAINEN

**Juhatuse liikmete
kasvav vastutus ESG
valdkonnas
kohtupraktika näitel**

Triin Toom

Tallinn

2023-09-19

Juhatuse liikme vastutuse alused

- Lepinguline vastutus ühingu ees (ÄS §187 / §315 + VÕS §115)
 - Juhatuse liige rikub oma kohustust ning tekitab ühingule kahju
 - Korraliku ettevõtja hoolsusstandard
- Deliktiline vastutus võlausaldajate ees (VÕS § 1043 jj)
- Karistusõiguslik vastutus

Aktsionäride hagi Enviva juhatuse vastu

- Enviva on maailma suurim puidupelleteid tootev äriühing.
- Enviva väidab oma veebilehel, et pelletid on jätkusuutlik alternatiiv kivisöele.
- Aktsionäride 2022. a lõpus esitatud hagi Enviva ja selle juhatuse vastu
- Väide: Rohepesu abil tõsteti aktsia hind kunstlikult kõrgele

Exxonit kriminaalasi

- New Yorgi osariik süüdistas 2019. aastal Exxonit ja selle juhte investorite petmises
- Väidetavalt varjas Exxonit juhtkond investorite eest uute ESG-regulatsioonide tegelikku finantsmõju.
- Exxon ja selle juhtkond mõisteti õigeks

ClientEarth v. Shell

- Keskkonnaorganisatsioon ClientEarth esitas veebruaris 2023 nõude naftaettevõtte Shell juhatuse liikmete vastu.
- Hagi kohaselt ei ole juhatuse liikmed käitunud ettevõtte parimates huvides, kuna ei ole välja töötanud plaani vähendamaks Shell'i emissioone.
- Kuigi oma esialgses otsuses jättis kohus nõude läbi vaatamata, on ClientEarth lubanud, et vaidlustab kohtuotsuse.

Konservatiivse investori nõue Starbucks'i juhatuse vastu

- Starbucks seadis oma juhendis eesmärgid, et nii töötajate kui ka koostööpartnerite puhul oleks tagatud erinevate rasside piisav esindatus
- Aktsionär (konservatiivne huvigrupp) esitas augustis 2022 hagi juhatuse liikmete vastu, väites et:
 - Rassi põhjal personalivalikute tegemine on diskrimineeriv ja seadusvastane
 - Juhatuse liikmed on rikkunud hoolsuskohustust
- Hagi jäi rahuldamata

McDonald'si aktsionäride nõue personalijuhi vastu

- 2023. aasta alguses võttis Delaware kohus menetlusse McDonaldsi aktsionäride poolt ühingu nimel personalijuhi vastu esitatud kahjunõude.
- Kohus nõustus, et ka personalijuhil on lojaalsuskohustus.
- Personalijuhti süüdistatakse selles, et ta ignoreeris tahtlikult töötajate väiteid toksilise töökeskkonna osas ning lasi tekkida töökultuuril, kus töötajaid ahistati.

Ben&Jerry's v. Unilever

- 2000. aastal omandas Unilever Ben&Jerry's ettevõtte
- Omandamise tingimus oli, et Ben&Jerry's juhatusele jääb otsustusõigus ESG küsimustes
- Ben&Jerry's juhatus otsustas Iisraelis ja Iisraeli okupeeritud Palestiina aladel jäätist mitte müüa
- Unilever müüs Ben&Jerry's Iisraeli äri kohalikule edasimüüjale
- Kohtuvaidlus(ed) USAs

Võta ühendust

Triin Toom

triin.toom@sorainen.com

56 912 106

sorainen.com

SORAINEN

Kas ESG nõuete vastu eksimist on võimalik kindlustada?

Helen Evert

IIZI finantsriskide valdkonna spetsialist

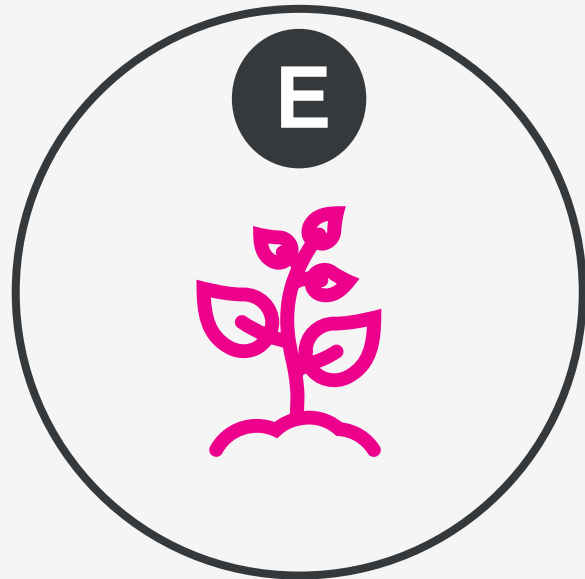

Kas ESG nõuete vastu eksimist on võimalik kindlustada?

Helen Evert

IIZI finantsriskide valdkonna juht

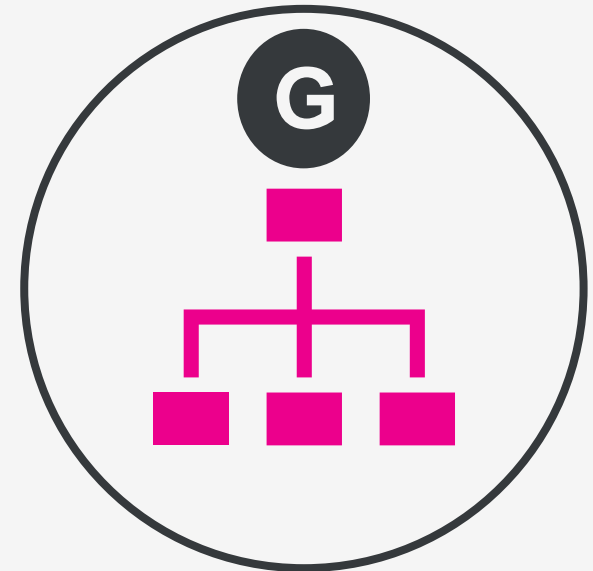
ESG on VALEM, milles kõik on omavahel seotud

Keskkond ja kliima

Sotsiaalsed tegurid

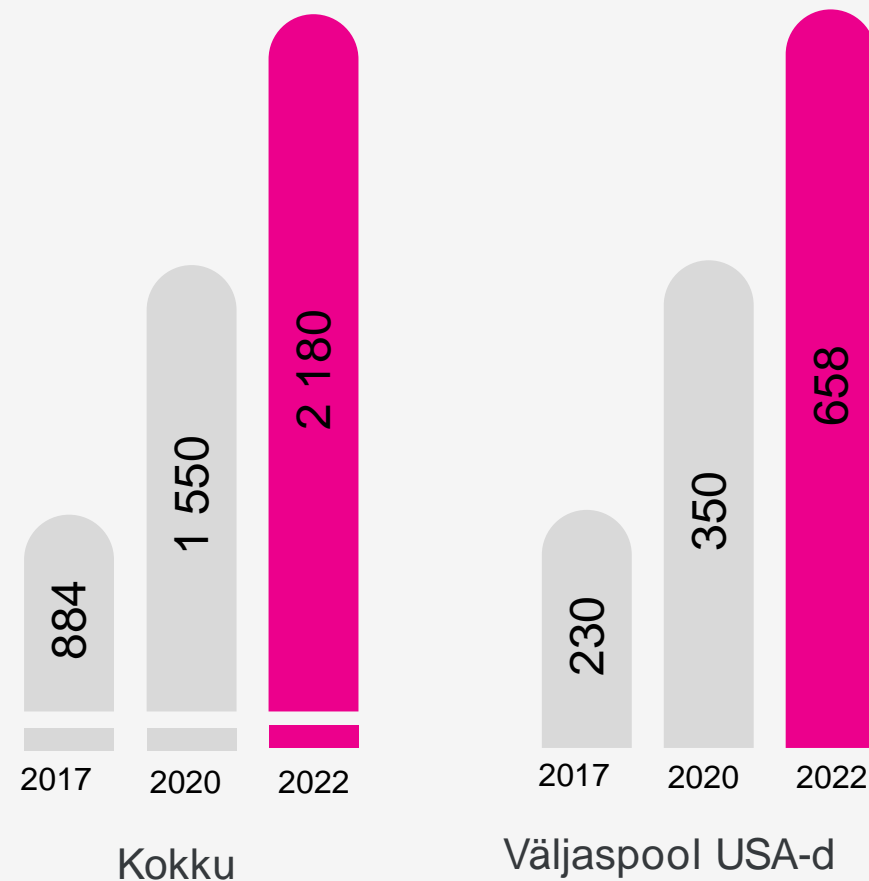

Juhtimiskultuur

Ennustatakse ESG-ga seotud nõuete kasvu

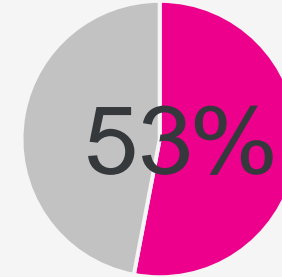
- Kliimamuutustega seotud kohtuasjade sagedus ja arv on mitmekordistunud
- Rohkelt kohtuasju töötajate tervise ja heaoluga seoses – tööohutus, pandeemia, vaimne tervis, ahistamine, diskrimineerimine, mitmekesisus, kaasamine
- Esile on kerkimas küberturvalisus ja andmekaitse

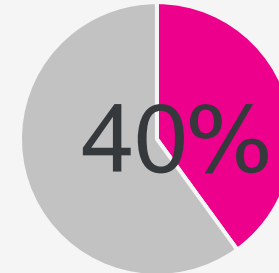
Allikas: The United Nations Environment Programme (UNEP)

Nõudeid võib tuua ka eksitav ESG

- Nõudeid võib tuua nii puudulik/puuduv ESG
- kui ka põhjendamatud ja eksitavad väited jätkusuutlikkuse osas (nt rohepesu)

„rohelistest väidetest“ annavad ebamäärast, eksitavat või alusetut teavet

„rohelistest väidetest“ ei ole tõenduspõhised

ESG positiivsed mõjud ettevõttele

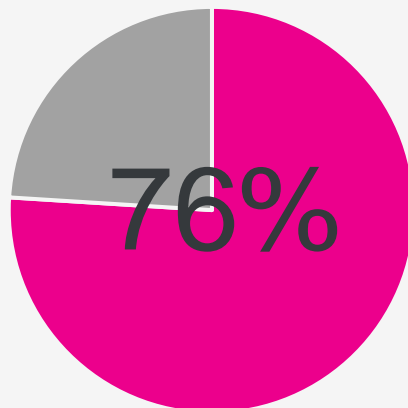
- Paremad intressimäärad ja laenuitingimused
- Ettevõtte kasv - ligipääs uutele turgudele, litsentsivõimalused
- Suurem usaldus alltöövõtja, tarnija jne rollis
- Kulude vähenemine (elekter, vesi, jäätmed jmt)
- Paremad töötajad
- Regulaatiivse surve vähenemine
- Vähem juhtimata riske

TOP ESG ettevõtted 2022 (Yahoo)

1. Alphabet Inc. (Google)
2. Intel Corporation
3. Microsoft Corporation
4. Salesforce Inc.
5. Bank of America Corporation
6. PayPal Holdings Inc.
7. Apple Inc.
8. NVIDIA Corporation
9. Verizon Communications Inc
10. Cisco Systems Inc.
11. PepsiCo, Inc.
12. Exelon Corporation

ESG puudumise negatiivsed tagajärjed

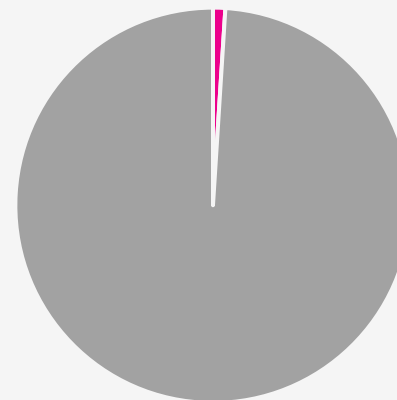
tarbijatest lõpetaks ostmise ettevõtetelt, mis kohtlevad halvasti keskkonda, töötajaid või kogukonda

- Finantseeringu saamata jäämine
- Tehingu tühistamine
- Tehingu hinna muutumine
- Ettevõtte mainekahju
- Käibe langus ja klientide kaotus
- Ettevõtte väärtuse langus
- Kohtuasjad

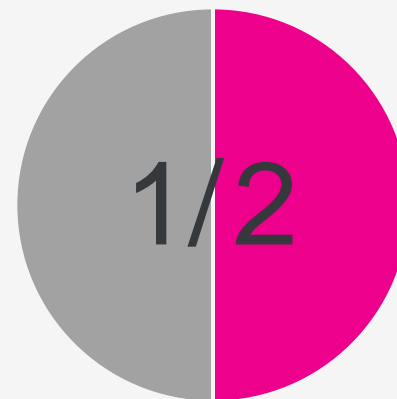

Juhtimisvigadega seotud riske saab kindlustada

- Kindlustata saab juhtide isiklikku vastutust ja sellest lähtuvat kahju
- ESG nõuded on ka praegu kindlustuskaitse all
- Eraldi ESG riskide nimetamine võib kindlustuskaitset pigem kitsendada
- Kindlustatud ei ole trahvid, tahtlik ebaseaduslik või petturlik tegevus; keskkonnakahjud ning muu kindlustusega hüvitatav kahju (nt tootjavastutus, isiku- ja varakahjud)

Eestis on juhtimisriskid kindlustatud paarisajal ettevõtetel

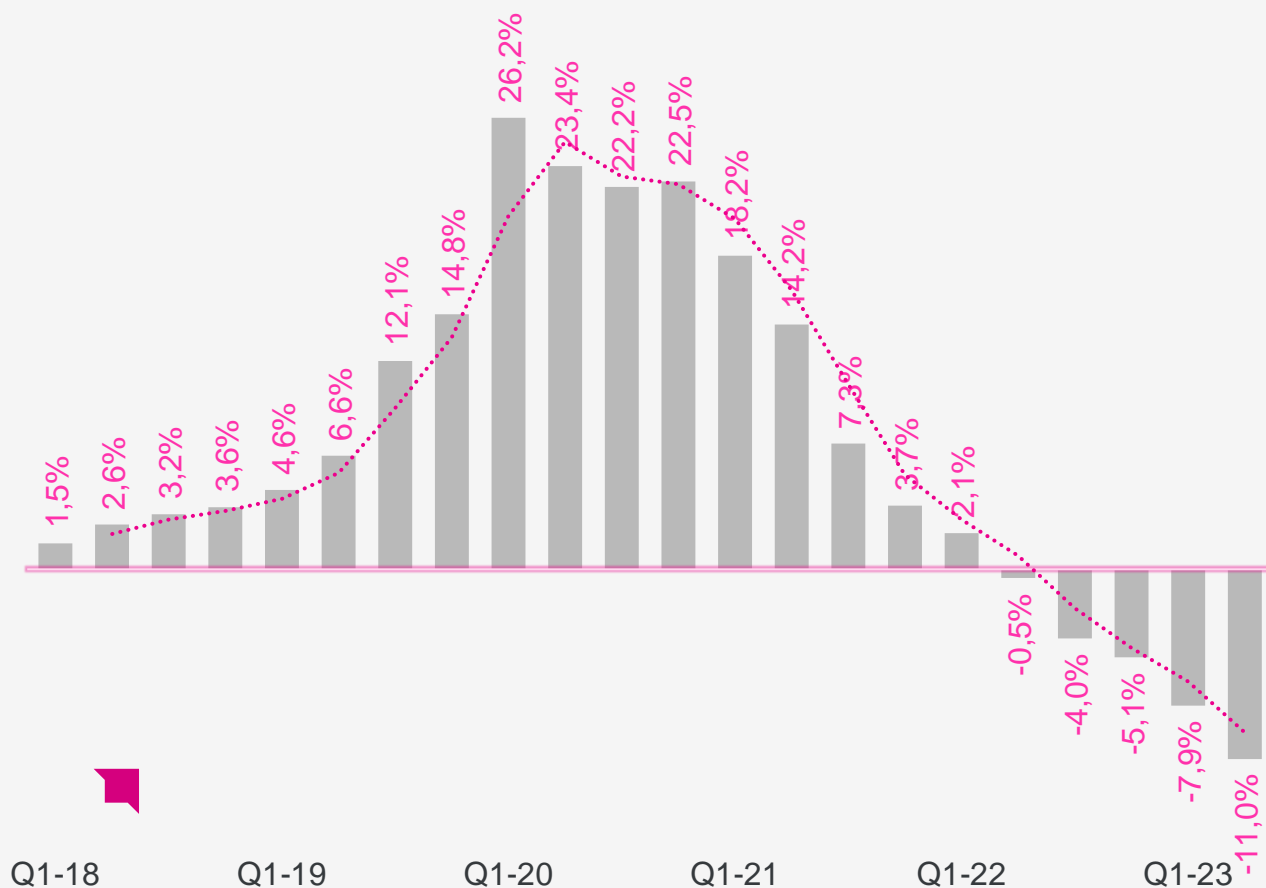
Leedus ligi pooltel

Kindlustus võtab ESG-d kindlustamisel arvesse

- Kindlustusmakse ja –tingimused hakkavad sõltuma ESG-suutlikkusest
- Osadel tegevusaladel muutub kindlustuse kättesaadavus raskemaks: kaevandamine, kütus, kõrge süsinikuheitega tegevusalad jne
- Aruandeid veel ei küsita, kuid tulevikus võib kindlustusandja kinnitusi nõuda

Kindlustusmaksed 2018 - Q2 2023

IIZI Kindlustusmaakler Aktsiaselts eelpakkumine

Tegemist on eelpakkumisega! Saadame edasised juhised lõpliku pakkumise koostamiseks!

Kindlustusperiood 12 kuud

- ✓ Juhtorgani liikmete seadusjärgne vastutus
- ✓ Kindlustuskaitse nii füüsilisele isikule kui ka ettevõttele
- ✓ Juhtimisvigadest tekkivad kahjunõuded
- ✓ Õigusabi kahjunõuete korral
- ✓ Erinevad lisakulud

[Lisainfo](#)

Hüvitispiir	Aastamakse
250 000 €	1 500 €
500 000 €	2 200 €
1 000 000 €	2 750 €
2 000 000 €	3 750 €
3 000 000 €	4 500 €

TAGASI

SAADA

Arvuta juhtimisriskide kindlustuskulu

- Hinda kindlustuskulu ja tutvu hüvitislimiitidega
- Saad esmase pakkumise vaid mõne minutiga
- Hea sisend otsustusprotsessi käivitamiseks

Lahendused vastavalt äri!e!

www.iizi.ee/ariklient

SORAINEN

Riskijuhtimine ja ESG-ga seotud kahjunõuded praktikas

Peter Schlamberger

Polaris Underwriting asutaja ja juht

POLARIS CORPORATE SOLUTIONS GmbH

D&O INSURANCE IN THE CONTEXT OF ESG LITIGATION

TALLINN, 19th September 2023

POLARIS
CORPORATE SOLUTIONS

Coverholder at

LLOYD'S

CONTENT

- D&O BUYING MOTIVATION
- ESG AND EUROPEAN SUSTAINABILITY REPORTING STANDARDS (ESRS)
- WHAT DO Ds & Os NEED TO CONSIDER
- INSURER CONSIDERATIONS
- GOVERNANCE AND THE EMERGENCE OF E' & S'
- GREENWASHING
- ESG D&O LITIGATION LANDSCAPE
- OUTLOOK

Duties and liabilities of European directors – too much risk for too little return?

May 2016 | SPECIAL REPORT: OPERATING AN EFFECTIVE BOARD

Financier Worldwide Magazine

Source: <https://www.financierworldwide.com/duties-and-liabilities-of-european-directors-too-much-risk-for-too-little-return#.YooEtC8RpaE>

POLARIS
CORPORATE SOLUTIONS

Coverholder at

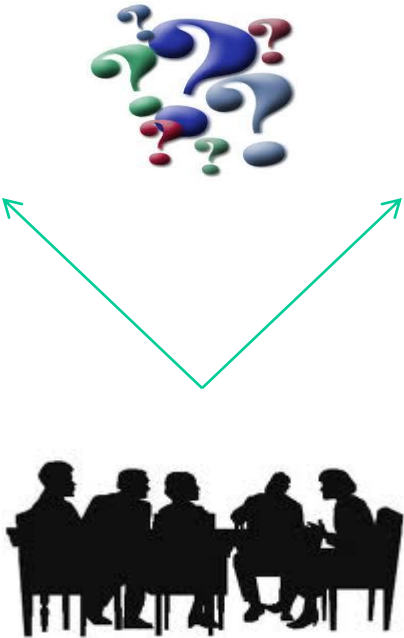
LLOYD'S

Motivation

Private assets

Corporate assets

Management

POLARIS
CORPORATE SOLUTIONS

Coverholder at **LLOYD'S**

ESG

Environmental, social and governance (ESG) is a framework used to assess an organization's business practices and performance on various sustainability and ethical issues. It also provides a way to measure business risks and opportunities in those areas.

ESRS

- In January 2023, the European Union adopted the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), which requires EU and non-EU companies with activities in the EU to file annual sustainability reports alongside their financial statements
- On July 31, 2023, the European Commission adopted the first set of ESRS which will become law and will apply directly in all 27 EU member states

ESRS

Companies are required to:

- Perform materiality assessments on each sustainability topic applying the **double materiality principle** to work out which information should be reported.
- Report on the material **impacts, risks and opportunities** (IROs) identified in the company's own operations, those of its group and those of its **upstream and downstream value chain**.
- Provide **metrics and targets** for material sustainability topics and connect these to their financial reports.
- Have their sustainability **disclosures audited by an independent third-party auditor** before they are filed with the relevant authority.

WHAT DO Ds & Os NEED TO CONSIDER

- Climate change
- Environmental disasters
- Greenwashing
- Board diversity
- Supply chain
- Human Rights
- War in Ukraine

INSURER CONSIDERATIONS

- ESG Risk consideration & management
- Board oversight on ESG goals progress
- ESG performance accountability
- Emission disclosures
- ESG reporting framework and reporting frequency
- Publicly disclosed policies on Diversity and Inclusion, Human Rights
- Supply chain ESG credentials
- Health & Safety Policies

INSURER CONSIDERATIONS

Insureds with sound ESG frameworks and governance more likely to be subjected to preferential Terms and Conditions from the D&O carriers

“G” and the „E” & „S”

- D&O litigation from the early 2000s’ and post global financial crisis, was primarily driven by the governance breaches ie accounting misrepresentations
- With the increased regulatory scrutiny and litigation frequency and severity, the „Environmental“ and „Social“ breaches driven litigation is likely the one to be wary off in the future
- Ds & Os are increasingly held accountable / liable for the the corporates environmental and social impact
- Climate related litigation currently prevailings, however Social (diversity & inclusion) emerging

GREENWASHING

- „Greenwashing“ lawsuit against KLM by a Dutch environmental groups for commercials (Fly Responsibly) that allegedly misled consumers about the airline's environmental credentials.
- New York City filed a lawsuit against three oil and gas companies alleging they misled consumers by selling fuels as “cleaner” and “emissions-reducing” while not disclosing their climate impacts.
- Deutsche Bank unit DWS probed for overstatement of the share of its assets that were invested using environmental, social and governance criteria

ESG AND D&O LITIGATION LANDSCAPE

- CLIENT EARTH VS SHELL derivative action in the UK alleging that they failed to implement an energy transition strategy which aligns with the Paris Agreement
- CLIENT EARTH VS ENEA SA (POLAND) sued that company, seeking the annulment of a resolution consenting to construction of the €1.2bn 1GW Ostrołęka C coal-fired power plant.
- US derivative shareholder actions on D&I (eg Oracle, Facebook, Gap etc) - diversity issues alleged that boards violated their fiduciary duties by failing to make material changes pertaining to the diversity of office holders and individuals in other senior positions

OUTLOOK

- E & S driven D&O litigation likely to gain pace
- New EU ESG disclosure brings more regulatory scrutiny and will be costly and burdensome for the EU and non-EU companies and thereby brings more uncertainty for the boards
- War in Ukraine puts more focus on human rights violations of investors and companies
- Supply chain driven litigation due to allegations of violation of human rights, likely to increase in the future

Q&A

POLARIS
CORPORATE SOLUTIONS

Coverholder at

LLOYD'S

POLARIS
CORPORATE SOLUTIONS

Coverholder at

LLOYD'S